

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. 8 626 22252, el. p. info@am.lt, https://am.lrv.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022-

Nr.

I

Nr.

DĖL GYVŪNŲ GEROVĖS IR APSAUGOS ĮSTATYMO NR. VIII-500 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Teikiame Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo Nr. VIII-500 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas). Įstatymo projektu siekiama įgyvendinti 2021–2030 metų Nacionaliniame pažangos plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų Nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“, nurodyto strateginio tikslo „Užtikrinti gerą aplinkos kokybę ir gamtos išteklių naudojimo darną, saugoti biologinę įvairovę, švelninti Lietuvos poveikį klimato kaitai ir didinti atsparumą jos poveikiui“ pažangos uždavinius. Įstatymo projekto pagrindinis tikslas – užtikrinti nuolatinį Lietuvos Respublikos teritorijoje esančių laukinių gyvūnų (išskyrus Baltijos jūros pakrantę ir joje esančius jūros žinduolius ir vandens paukščius), kurie yra sužeisti, esantys ne jų rūšies buveinėje ar patekę į jiems netinkamą gyventi aplinką, konfiskuoti ar kuriems reikalinga pagalba, laikymą, globą, reabilitaciją, adaptaciją, išgydytų ir adaptuotų bei galinčių savarankiškai gyventi laukinių gyvūnų paleidimą į natūralias buveines ar perdavimą kitiems asmenims, turintiems tinkamas sąlygas laikyti perduodamus gyvūnus.

I. Sprendžiama problema

Aplinkos ministerija ir jos pavaldžios institucijos gauna daug pranešimų apie sužeistus, į nelaimę patekusius, esančius ne jų rūšies buveinėje ar jiems netinkamoje gyventi aplinkoje laukinius gyvūnus. Dažniausiai pagalbos reikia gyvūnams, kurie susiduria su žmogaus sukurtais objektais ar veiksmais (automobilių eismu, stiklo konstrukcijomis, antžeminėmis elektros perdavimo oro linijomis, žvejybos priemonėmis (valai, kabliukai, tinklai), naftos produktų tarša, pastatų renovacija, gyvūnų jaunuklių atskyrimu nuo tėvų ir pan.).

Be sužeistų, globos reikalaujančių laukinių gyvūnų problemos, susiduriama ir su konfiskuotinių laukinių gyvūnų paėmimo, laikymo, veterinarinės priežiūros, visuomenės informavimo apie gyvūnų globą problemomis.

Dabar šiai problemai spręsti iš Aplinkos apsaugos rėmimo programos lėšų perkama rastų sužeistų, į nelaimę ar neįprastą aplinką (pvz., miesto) patekusių laukinių gyvūnų, taip pat konfiskuotų ar kitaip iš neteisėtai laukinius gyvūnus laikančių asmenų paimtų laukinių gyvūnų (ne tik vietinių, bet ir egzotinių) laikymo, priežiūros, gydymo paslauga, tačiau ji nepatenkina viso pagalbos laukiniams gyvūnams poreikio, nes rinkoje trūksta tiekėjų, galinčių teikti kokybišką analogišką paslaugą.

	<p>Dėl nepakankamos ir keliamų reikalavimų neatitinkančios pagalbos laukiniams gyvūnams mažiau jų išgydoma ir paleidžiama į laisvę, todėl nyksta (ar mažėja) biologinė įvairovė. Pagal statistiką, 2013–2018 metais 48,4 proc. paimtų gyvūnų buvo nugaišinti, 16,4 proc. nugaišo, 13,9 proc. palikti įstaigoje ar perduoti kitiems globėjams, 21,4 proc. paleisti į laisvę. Nugaišintų ir nugaišusių iš viso buvo 64,8 proc., liko gyvų – 35,2 proc. Daugiau dėmesio skiriant gydymui, šis santykis būtų geresnis, t. y. daugiau gyvūnų liktų gyvi. Atkreiptinas dėmesys, kad iš visų 2013–2018 metais užregistruotų gyvūnų 77 buvo iš Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų sąrašo, iš viso 20 rūšių tokių gyvūnų. Daugiausia buvo paukščių – vištvanagių (18 individų), jūrinių erelių (12), pelėsakalių (11), juodųjų gandrų (6), didžiųjų baurbių (5). Kitų gyvūnų buvo po 4 ar 3 ir mažiau.</p> <p>Nesprendžiant problemos ir jos priežasčių, nebus užtikrinamos kokybiškos laukinių gyvūnų globos paslaugos visoje Lietuvoje, dėl to mažės laukinių gyvūnų populiacija, taip pat nebus pasiekti nacionaliniai ir ES tikslai dėl tinkamo laukinių gyvūnų laikymo, naudojimo ir apsaugos.</p> <p>Jei būtų veikiami esamomis sąlygomis, Aplinkos ministerija ar jai pavaldi institucija toliau pirktų gyvūnų globos priemonių įgyvendinimo paslaugas. Konfiskuotų laukinių ir invazinių gyvūnų bei gyvūnų hibridų transportavimo (laikymo ES šalyse), gyvūnų globos priemonių suteikimo (gyvūnų laikymo patalpų nuoma, šėrimas, vet. paslaugos), įvairių tyrimų (medicininiai, pataloginiai tyrimai, ekspertizės ir kt.) išlaidoms padengti 2022 m. Aplinkos ministerija skyrė apie 357 tūkst. eurų. Kokybiškų paslaugų teikimo nepavyksta užtikrinti tiek dėl nepakankamo finansavimo, tiek ir dėl to, kad tokių paslaugų pasiūla rinkoje labai menka.</p> <p>Kasmet konfiskuotinių gyvūnų paėmimo, transportavimo, gydymo, priežiūros, laikymo paslaugos perkamos šalyje ar užsienyje iš tiekėjų, nes dabar Lietuvoje nėra arba trūksta tinkamos kvalifikacijos veterinarijos ar gyvūnų gerovės specialistų. Laukinių gyvūnų laikymui ir kitoms su pažeidimų procedūrų vykdymu susijusioms priemonėms (genetiniai tyrimai, paėmimas, transportavimas ir kt.) finansuoti 2021 m. panaudota daugiau kaip 60 tūkst. eurų, o 2022 m. suplanuotas lėšų poreikis – 357 tūkst. eurų – gerokai didesnis dėl išaugusio pažeidimų skaičiaus.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad stebima panaudotų lėšų augimo tendencija, kuri svarbi planuojant lėšų poreikį. Prognozuojama, kad šių paslaugų poreikis ateityje didės, o kartu didės ir išlaidos, kurių augimą įtakos auganti infliacija.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad laukinių gyvūnų laikymo, globos, reabilitacijos, adaptacijos, gyvūnų paleidimo į natūralias buveines, perdavimo kitiems asmenims, bendradarbiavimo su laukinių gyvūnų globėjais, teikiant jiems metodinę pagalbą, funkcijas, taip pat visuomenės konsultavimą ir informavimą laukinių gyvūnų gerovės, globos ir apsaugos klausimais, kurį dabar atlieka Aplinkos ministerija ar jos įgaliota institucija, būtų pavesta vykdyti Lietuvos sveikatos mokslų universitetui, prie kurio steigiamas naujas padalinys – Laukinių gyvūnų globos centras (toliau – LGGC), kurį</p>

planuojama baigti statyti 2023 m. pradžioje ir kuris pradėtų veikti 2023 metų spalio mėnesį.

Aplinkos ministerijos užsakymu 2018 m. parengta galimybių studija „Dėl tinkamos pagalbos ir globos sužeistiems, nelaimėn patekusiems, esantiems ne jų rūšies buveinėje ar netinkamoje jiems gyventi aplinkoje ir konfiskuotiems laukiniams gyvūnams“, kurios metu buvo parengtas ir investicijų projektas „Laukinių gyvūnų globos centro įkūrimas“ (toliau – investicijų projektas). Buvo nagrinėjama, kaip visoje Lietuvos Respublikoje, išskyrus Baltijos jūros pakrantę, laukiniams gyvūnams, kuriems reikalinga pagalba ir (ar) globa, sudaryti tinkamas pagalbos suteikimo, gydymo ir laikymo sąlygas. Įvertinus situaciją ir pagrindines problemas, susijusias su laukinių gyvūnų globos paslaugomis, nustatytas pagrindinis šio investicijų projekto tikslas – „įkurti Laukinių gyvūnų globos centrą, kuriame gyvūnai būtų gydomi, reabilituojami, adaptuojami išleidimui į natūralias buveines, kitais būdais užtikrinama jų globa ir gerovė“. Rengiant investicijų projektą išnagrinėtos 2 alternatyvos – su galimomis grėsmėmis ir nauda – ir pateiktas pasiūlymas įgyvendinti investicijų projektą, kuris apimtų specializuoto Laukinių gyvūnų globos centro (toliau – LGGC) pastatų komplekso Naujųjų Muniškių kaime (Kauno r.), kaip Lietuvos sveikatos mokslų universiteto padalinio, statybą. Atsižvelgus į atliktą šio projekto vertinimą, 2020-05-27 tarp Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ir Aplinkos projektų valdymo agentūros pasirašyta sutartis Nr. 05.5.1-APVA-V-018-01-0014 dėl projekto „Laukinių gyvūnų globos centro įkūrimas“.

2023 m. pabaigoje įkūrus LGGC, tinkamiausias sprendimas būtų funkcijas, susijusias su asmenų informavimu ir konsultavimu laukinių gyvūnų gerovės, globos ir apsaugos klausimais perduoti Lietuvos sveikatos mokslų universitetui ar jo padaliniui, t. y. LGGC. Siūlomas pasirinkimas (sprendimas) grindžiamas tuo, kad LGGC būtų nuolatinis paslaugos teikėjas, kuris galėtų patenkinti visos Lietuvos poreikį gauti laukinių gyvūnų gydymo, reabilitavimo, adaptavimo, išleidimo į natūralias buveines ir kitas gyvūnų globos ir gerovės užtikrinimo paslaugas, užtikrintų teikiamos paslaugos kokybę, nes būtų specializuotas ir turėtų reikiamą infrastruktūrą laukiniams gyvūnams laikyti tinkamomis sąlygomis, mokslinę bazę, reikiamų žinių ir patirties šioms paslaugoms teikti.

ES lėšomis įgyvendintas projektas ir sukurti techniniai pajėgumai, t. y. pastatytas LGGC, kurie būtų tinkamai naudojami ir padėtų išsaugoti saugomas rūšis, leistų tinkamai pasirūpinti laukiniais gyvūnais, kuriems reikalinga pagalba, – būtų užtikrinta jiems reikalinga veterinarinė priežiūra, gydymas, kitos būtinos priemonės.

Valstybės biudžeto lėšų per Aplinkos apsaugos rėmimo programą šiam tikslui skiriama ir dabar, bet, įsteigus Lietuvos sveikatos mokslų universiteto padalinį LGGC ir pavedus jam vykdyti šias funkcijas, turėtų būti numatytas nuolatinis finansavimas ir Lietuvos sveikatos mokslų universitetui ar jo padaliniui – Įstatymo projekte numatytoms funkcijoms vykdyti. Lėšų reikėtų LGGC infrastruktūrai išlaikyti, vaistams, pašarams, kurui įsigyti, darbo užmokesčiui LGGC darbuotojams mokėti ir pan., todėl lėšų poreikis būtų didesnis ir siektų apie 412 tūkst. eurų per 2023 metus. Šis finansavimas leistų užtikrinti paslaugų kokybę, laiku suteikti

	<p>kvalifikuotą pagalbą, todėl būtų pasiekta geresnių rezultatų – daugiau laukinių gyvūnų būtų išgydyti ir grąžinti į jiems įprastas buveines. LGGC gyvūnai bus gydomi, reabilituojami, adaptuojami prie savarankiško gyvenimo prieš išleidžiant į natūralias buveines, kitaip užtikrinama jų globa ir gerovė, taip pat bus kuriamos galimybės supažindinti visuomenę (įskaitant ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikus, bendrojo lavinimo mokyklų moksleivius, profesinio mokymo ir aukštojo mokslo įstaigų bendruomenes) su laukinių gyvūnų globa, gerove, siekiama į šią veiklą įtraukti gyvūnų gerovės specialistus, veterinarijos studijų studentus, privačius veterinarijos gydytojus, gyvūnų globa užsiimančias visuomenines Lietuvos ir užsienio organizacijas, savanorius ir kt. asmenis. Viena iš Įstatymo projekte numatytų Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ar jo padalinio funkcijų – mokymų organizavimas laukinių gyvūnų gerovės, globos ir apsaugos klausimais. Įvertinus esamą situaciją, perduoti vykdyti šias funkcijas Lietuvos sveikatos mokslų universitetui ar jo padaliniui šiuo metu yra geriausias problemos sprendimo būdas.</p>
III. Priemonių kaštai	<p>Siekiant užtikrinti nuolatinę Lietuvos sveikatos mokslų universiteto padalinio LGGC veiklą, kad būtų vykdomos jam priskirtos funkcijos teikiant visą parą pagalbą laukiniams gyvūnams, reikės valstybės biudžeto lėšų. Lėšų, kurios buvo skiriamos iš dabartinių Aplinkos ministerijos asignavimų šioms paslaugoms įsigyti, didėjant paslaugų kiekiui, poreikiams ir kainai, nepakanka, todėl reikia numatyti didesnę sumą. Laukinių gyvūnų globos, laikymo ir gydymo paslaugoms, kurias teiks LGGC, atliekamoms funkcijoms ir veiklai finansuoti 2023 m., atsižvelgus į tai, kad pirmaisiais metais padalinys veiks ne nuo metų pradžios ir tik dalinai, reikės apie 412 tūkst. eurų, o nuo 2024 m., jam pradėjus veikti numatytu pajėgumu, finansavimo poreikis išaugtų iki 806 tūkst. eurų per metus.</p> <p>Planuojama, kad, įgyvendinus projektą, nuo 2023 metų IV ketvirčio laikomų iš gamtos paimtų laukinių gyvūnų galėtų būti vidutiniškai apie 1218. LGGC taip pat teiks paslaugas Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos, kai reikės konfiskuotinus laukinius gyvūnus paimti, prižiūrėti, laikyti iki teismo sprendimo ar po jo, ieškoti šiems gyvūnams kitų laikymo vietų, konsultuos.</p> <p>Daugiausia lėšų – 45 proc. – reikėtų veterinarijos ir kitų specialistų darbo užmokesčiui, išlaidos, susijusios su gyvūnų laikymu (pašarai, medikamentai), sudarytų 12 proc. visų reikiamų lėšų, nuotekų surinkimas – 15 proc., elektra, šildymas, vanduo, šiukšlių išvežimas – 15,5 proc., kuro sąnaudos – 7 proc., kitos sąnaudos – 2 proc., gyvūnų gaišenų tvarkymas – 1,5 proc., administracinės išlaidos – 2 proc.</p>
IV. Nauda visuomenei	<p>Naudinga būtų gyventojams, randantiems laukinių gyvūnų, kuriems reikia pagalbos ir (ar) globos, todėl daroma prielaida, kad tiesioginės naudos gavėjų skaičius sutampa su planuojamų per metus priimti laukinių gyvūnų skaičiumi – 1218 gyvūnų, neskaitant konfiskuotų.</p> <p>Lietuvos sveikatos mokslų universitetas ar jo padalinys gautų naudos kaupdamas žinias ir praktinę patirtį, susijusią su laukinių gyvūnų gydymu ir priežiūra, įgytos žinios ir patirtis būtų perduodamos studentams, veterinarijos specialistams ir kitiems</p>

	suinteresuotiesiems asmenims, tačiau didžiausia nauda būtų valstybei, nes šių funkcijų perdavimas kompetentingai įstaigai prisidėtų prie biologinės įvairovės, saugomų gyvūnų rūšių, svarbių ekosistemoms, išsaugojimo ir siektinų apsaugos ir kontrolės tikslų šioje srityje įgyvendinimo.
--	---

Atsižvelgus į tai, kad dabartinis Lietuvos poreikis teikti nuolatinę pagalbą sužeistiems, į nelaimę patekusiems, esantiems ne jų rūšies buveinėje ar jiems netinkamoje gyventi aplinkoje laukiniams gyvūnams juos gydant, reabilituojant, adaptuojant prie savarankiško gyvenimo prieš išleidžiant į natūralias buveines nepatenkinamas, trūksta pajėgumų, laukiniams gyvūnams laikyti tinkamos infrastruktūros ir gebėjimų jais rūpintis, pasiūlymas Įstatymo projektu pavesti gyvūnų globos funkcijas vykdyti įsteigiamam naujam Lietuvos sveikatos mokslų universiteto padaliniui LGGC būtų geriausias iš dabar galimų sprendimų. Tai leistų pasiekti pagrindinį tikslą – užtikrinti laukinių gyvūnų gerovę visoje šalyje. Atsirastų įstaiga, galinti tinkamai pasirūpinti ne tik iš gamtinės aplinkos paimtų sužeistų laukinių gyvūnų laikymu, gydymu ir priežiūra, bet ir konfiskuotais ar saugomų rūšių gyvūnais, kurių negalima paleisti į laisvę dėl traumų ar nesugebėjimo adaptuotis gamtoje.

Įvertinus tai, kad dėl infliacijos ir dabartinės ekonominės situacijos išaugo medikamentų, pašarų ir paslaugų kainos, aiškinamajame rašte patikslintas lėšų poreikis šioms funkcijoms vykdyti – jis nuo teikto derinti Įstatymo projekto, kuriame numatytas 347 tūkst. eurų (2023 m.) ir 657 tūkst. eurų (2024 m.) poreikis, padidėjo iki 412 tūkst. eurų (2023 m.) ir 806 tūkst. eurų (2024 m.).

Įstatymo projektu neperkeliami ir neįgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai. Įstatymo projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Įstatymo projekto antikorporcinis vertinimas atliktas.

Įstatymo projekte naujos sąvokos ir terminai neapibrėžiami.

Įstatymo projektas skelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS, Nr. 22-10036) pastaboms ir pasiūlymams teikti.

Įstatymo projektas teiktas derinti šioms institucijoms: Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai, Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai, Lietuvos sveikatos mokslų universitetui, Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos, Aplinkos apsaugos agentūrai, Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai, Muitinės departamentui prie Finansų ministerijos. Sveikatos apsaugos ministerija, Muitinės departamentas prie Finansų ministerijos, Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, Higienos institutas ir Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos Įstatymo projektą suderino be pastabų. Teisingumo ministerijos, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto pastabos įvertintos, į jas atsižvelgta. Finansų ministerijos, Žemės ūkio ministerijos, Aplinkos apsaugos agentūros pastabos taip pat įvertintos, į daugumą jų atsižvelgta arba jos suderintos darbo tvarka. Atsižvelgta į Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos techninio pobūdžio pastabą 1 straipsnyje pataisyti ministerijos pavadinimą – vietoj žodžių „Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija“ įrašyti „Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija“ – ir į pastabą, kad įstatymu būtų suteikiami įgaliojimai aukštajai mokyklai, bet ne jos padaliniui. Tačiau LGGC yra Lietuvos sveikatos mokslų universiteto padalinys, todėl paliekama galimybė Lietuvos sveikatos mokslų universitetui įgalioti savo padalinį teikti šias funkcijas. Pažymime, kad, pavedant Lietuvos sveikatos mokslų universitetui ar įgaliotam jo padaliniui vykdyti minėtas funkcijas, dėl kurių pavedimo pagrįstumo kilo abejonų Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, buvo vadovaujamasi Lietuvos sveikatos mokslų universiteto statuto, patvirtinto Lietuvos Respublikos Seimo 2010 m. birželio 30 d. nutarimu Nr. XI-973 „Dėl Kauno medicinos universiteto ir Lietuvos veterinarijos akademijos reorganizavimo ir Lietuvos sveikatos mokslų universiteto statuto patvirtinimo“, 15 punkte nurodytais uždaviniais, kuriuos įgyvendindamas

Lietuvos sveikatos mokslų universitetas gali „teikti gyvūnų auginimo, veislininkystės, gyvūninės produkcijos gamybos, ligų profilaktikos, gydymo ir maisto saugos paslaugas“, „tobulinti specialistus vykdant jų tęstinį mokymą ir juos perkvalifikuoti“ ir pan. Be to, Lietuvos sveikatos mokslų universitetas ir dabar turi padalinių – L. Kriaučeliūno smulkiųjų gyvūnų kliniką, Stambiųjų gyvūnų kliniką, Gyvūnų gerovės centrą, kurių veikla – gydymas, specialistų konsultacijos. LGGC bus dar vienas padalinys. Įvertinus tai, kad šių funkcijų įgyvendinimui finansuoti būtų naudojamos Aplinkos ministerijai skiriamų asignavimų, įskaitant Aplinkos apsaugos rėmimo programą, lėšos, kurios pagal sutartis būtų skiriamos Lietuvos sveikatos mokslų universitetui, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pasiūlymas Įstatymo projekte nurodyti finansavimo šaltinį netinkamas.

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos politikos grupės (vadovas – Algirdas Klimavičius, tel. 8 686 17 295, el. p. algirdas.klimavicius@am.lt) patarėja Laura Janulaitienė (tel. 8 698 83 219, el. p. laura.janulaitiene@am.lt) ir patarėja Virginija Kalesinskiene (tel. 8 696 95 290, el. p. virginija.kalesinskiene@am.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
3. Aiškinamasis raštas, 10 lapų.
4. Teisės akto projekto antikorupcinio vertinimo pažyma, 7 lapai.

Aplinkos ministras

Simonas Gentvilas

L. Janulaitienė, mob. 8 698 83 219, el. p. laura.janulaitiene@am.lt

V. Kalesinskiene, mob. 8 696 95 290, el. p. virginija.kalesinskiene@am.lt